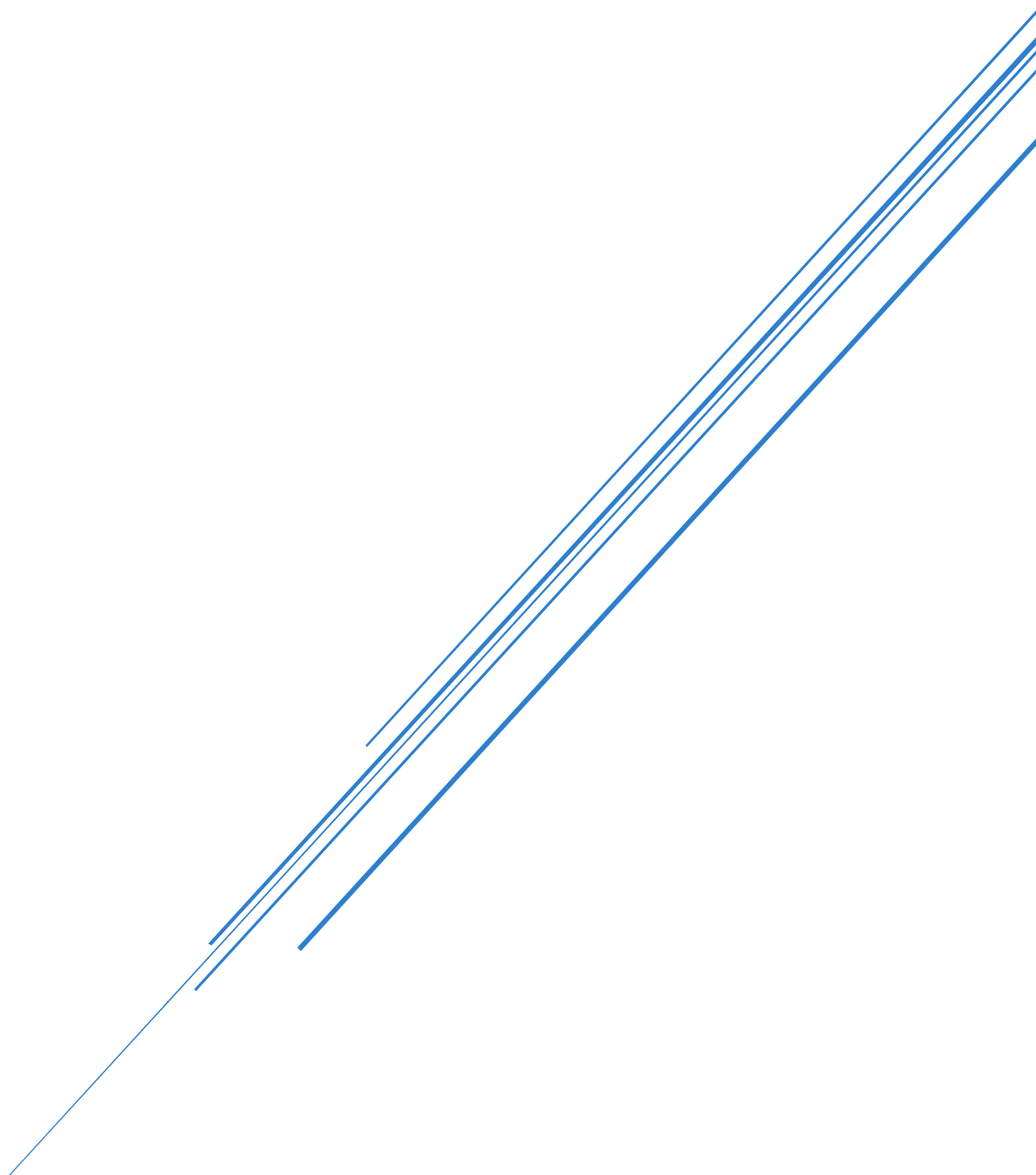

KOTOUTUMISOHJELMA

Kaustisen kunta

Voimassa 1.1.2025 alkaen
Päivitetty 20.4.2026

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Lainsäädäntö ja kunnan velvoitteet	3
Rahoitus	4
Kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja	5
Tavoitteet ja toimenpiteet Toholammin kunnan kotouttamispalveluille	5
Kunnan kotoutumisohjelma	6
Yleinen ohjaus ja neuvonta	7
Kotoutumissuunnitelma	9
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	9
Kotoutumiskoulutus ja siihen sisältyvä kielitaidon päättöttestaus	10
Muu suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä edistävä koulutus ja palvelut.....	11
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	11
Muut kunnan palvelut kotoutumisen edistämiseksi	11
Asuminen	11
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11
Perusopetus	12
Toisen asteen koulutus	12
Kulttuuri- ja vapaa-aika	12
Nuorisotyö.....	12
Muiden toimijoiden ja viranomaisten palvelut.....	12
Sosiaali- ja terveystalvelut.....	12
Työllisyys- ja yrityspalvelut	13
Kela.....	13
Maahanmuuttovirasto.....	13
Kolmannen sektorin toiminta	13

Johdanto

Vuoden 2024 lopussa Kaustisen väestöstä vieraskielisiä oli 134 kpl eli 3,3 %. Ulkomaan kansalaisia oli 97 kpl eli 2,4 % väestöstä. Tilastokeskuksen mukaan suurin osa vieraskielisistä on ukrainan- tai vironkielisiä. Tilapäinen suojelu sotaa pakeneville ukrainalaisille jatkuu 4.3.2027.

Uudistettu laki kotoutumisen edistämisestä (jatkossa kotoutumislaki, 681/2023) tuli voimaan 1.1.2025 samanaikaisesti työvoimapalvelujen uudistuksen (TE24, laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023) kanssa. Kunnilla on TE24- ja KOTO24 -uudistusten myötä kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä.

Tunnuslukuja väestöstä muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi

	2024
Kaustinen	
Väestö 31.12.	4 118
Suomenkielisiä	3 902
Suomenkielisten osuus, %	94,8
Ruotsinkielisiä	81
Ruotsinkielisten osuus, %	2,0
Saamenkielisiä	1
Vieraskielisiä	134
Vieraskielisten osuus, %	3,3
Ulkomaan kansalaisia	97
Ulkomaan kansalaisten osuus, %	2,4
Ulkomailla syntyneitä	175
Ulkomailla syntyneiden osuus, %	4,2
Ulkomaalaistaustaisia	132
Ulkomaalaistaustaisten osuus, %	3,2

Lainsäädäntö ja kunnan velvoitteet

Kotoutumista edistävien palvelujen kohderyhmänä ovat kaikki maahanmuuttajat. Kunnan on järjestettävä kaikille maahan muuttaneille perustietoa Suomesta, ohjaus- ja neuvontapalvelut sekä kunnan peruspalvelut.

Kunta vastaa maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta ja kehittämisestä paikallisesti sekä kehittää kotoutumisen edistämistä ja hyviä väestösuhteita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen ja hyvien väestösuhteiden suunnittelusta ja kehittämisestä paikallistasolla.

Kunnan sen otettava kotoutumisen edistäminen ja maahan muuttaneet kuntalaiset huomioon

- kuntastrategiassa
- talousarviossa ja -suunnitelmassa
- hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa
- suunnitelmassa työvoimapalveluiden järjestämisestä (työllisyysalue)
- kunnan muussa suunnittelussa ja palveluissa

Laki kotoutumisen edistämisestä: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230681#L2P11>.

Kaustisen kunnassa on käynnistetty kotoutumispalveluiden kehittäminen vuonna 2024 osallistumalla seutukunnallisen kotoutumishjelman laadintaan. Vuonna 2025 on solmittu sopimus ELY-keskuksen (nyk. Elinvoimakeskus) kanssa kuntaan osoittamisesta ja jatkettu kotoutumispalveluiden kehittämistyötä. Kuntastrategiassa Kaustisen visio on olla rohkeasti kasvava ja kansanvälinen, sykkeestään ja soinnistaan tunnettu. Talousarvioon varataan erillinen määräraha kotoutumiseen. Kotoutumisen asiantuntijapalvelu ostetaan seutukunnalta.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen ja hyvien väestösuhteiden suunnittelusta ja kehittämisestä paikallistasolla. Kunnan on kehitettävä kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä. Kunnan on huolehdittava kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelun ja kehittämisen yhteensovittamisesta hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palveluiden suunnittelun ja kehittämisen kanssa.

Kunnan on suunnittelussaan otettava huomioon kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet ja työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet kotoutuja-asiakkaiden osalta.

Kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelu ja kehittäminen on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 37 §:ssä tarkoitettua kuntastrategiaa ja kuntalain 110 §:ssä tarkoitettua kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä tarkoitettua kunnan hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 15 §:n 4 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä kunnan muuta suunnittelua laadittaessa ja seurattaessa.

Työnhakija-asiakkaiden osalta kotoutumisen edistämisen seuranta toteutetaan kuten laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä säädetään.

Kunta raportoi vähintään kahden vuoden välein kotoutumista koskevien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista Elinvoimakeskukselle. Elinvoimakeskukselle toimitettavaan raporttiin sisältyvät kotoutumisen näkökulmasta maahanmuuttajia koskevat seuraavat tiedot:

- työllisyys ja koulutus
- hyvinvointi ja terveys
- asuminen
- osallisuus ja hyvät väestösuhteet
- palveluiden yhdenvertainen saatavuus
- rahoituksen tason riittävyys ja vaikuttavuus
- muut olennaiset ja ajankohtaiset alueelliset / paikalliset asiat

Ensimmäinen raportti toimitetaan Elinvoimakeskukselle 31.3.2027 mennessä. Elinvoimakeskus ohjeistaa alueensa kuntia raporttien toimittamisesta erikseen.

Tällä hetkellä (2026) Kaustisen kunta ottaa vastaan itsenäisesti kuntaan muuttaneita maahanmuuttajia.

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijana olevien maahanmuuttajien palvelut työllisyysalueella. Tämä koskee myös työnhakijana olevia kotoutuja-asiakkaita. Kunta voi päättää, mikä hallinnonala vastaa työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämisestä, ja toteuttaako kunta palveluita yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Kotoutujien vastaanottamista koskevat vuosittaiset tiedot:

Kaustisen kunnan ja Elinvoimakeskuksen (ent. ELY-keskus) välisessä sopimuksessa kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvien henkilöiden määrä oli vuonna 2025 kunnanhallituksen päätöksen (16.12.2024 § 297) mukaisesti 0 henkilöä, joista kiintiöpakolaisia on 0 henkilöä, oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita 0 henkilöä ja kotikunnan saaneita tilapäistä suojelua saavia 0 henkilöä. Lisäksi kuntaan arvioidaan muuttavan vuodessa itsenäisesti tai perheen yhdistämisen kautta 10 henkilöä. Samoin päätettiin myös vuonna 2026.

Rahoitus

Kotoutumislain mukaan kunnille ja hyvinvointialueille maksetaan laskennallista korvausta pakolaistaustaisista henkilöistä laissa säädetyltä ajalta. Kuntien uusien tehtävien kustannuksia katetaan lisäksi kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän kautta. Laskennallinen korvaus ja valtionosuusrahoitus ovat yleiskatteellista, eli niitä ei ole sidottu tiettyjen palvelujen järjestämiseen. Lisäksi laissa säädetään tietyistä todellisten kustannusten mukaan haettavista korvauksista.

Kunta vastaa kotoutumisohjelman järjestämisestä käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä maahanmuuttajien palvelutarve edellyttää. Kunta vastaa siitä, että kotoutumisohjelmaan sisältyvät ja muut kunnan kotoutumista edistävät palvelut muodostavat kotoutumista edistävän tarkoituksenmukaisen ja tarvittaessa monialaisen palvelukokonaisuuden.

Työnhakijana olevien maahanmuuttajien palvelut rahoitetaan osana julkisia työvoimapalveluita. Kuntien järjestämisvastuulle siirtyneiden työvoimapalveluiden rahoitus on viety osaksi kuntien peruspalveluiden valtionosuutta.

Laskennallisella korvauksella voidaan toteuttaa kunnassa kotoutumista tukevaa toimintaa, kuten sivistys-, kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimintaa sekä osallisuutta edistäviä ja rasismin ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja palveluita. Laskennallisen korvauksen saaminen edellyttää sopimusta Elinvoimakeskuksen kanssa kuntaan osoittamisesta sekä voimassa olevaa kotoutumishjelma-asiakirjaa.

Kunnan on otettava huomioon kotoutumishjelmaan sisältyvien palvelujen toteuttamisessa ja seurannassa monialainen yhteistyö. Kunnan on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä kotoutumisen edistämisen osaamisen kehittämisestä.

Tarkemmat ohjeet: [Ohje kotoutumisen edistämisestä annetun lain \(681/2023\) mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille ja hyvinvointialueille, KEHA-keskus.](#)

Kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja

Kaustisen seutukunnan alueella on käynnistetty kotoutumishjelman laadinta ja valmisteltu seutukunnan kuntien yhteinen kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja vuonna 2024.

Kunta on toimittanut tammikuussa 2025 tämän vuonna 2024 valmistellun seutukunnallisen kotoutumishjelmaa kuvaavan asiakirjan ELY-keskukselle (nyk. Elinvoimakeskus) samalla kertaa yhdessä sopimuksen kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä kanssa. Sopimus ja kotoutumishjelma-asiakirjan voimassaolo ovat edellytys kunnan saamille laskennallisille korvauksille.

Seutukunnallisen kotoutumishjelman lisäksi kunta laatii kuntakohtaisen asiakirjan tai suunnittelee kotoutumista tukevia toimenpiteitä osana muuta ohjelmatyötä.

Tässä asiakirjassa kuvataan kotoutumislain (681/2023 45§ ja 46§) mukaiset alkuvaiheen palvelut eli se toimii myös kunnan kotoutumishjelman palveluja kuvaavana asiakirjana.

Tavoitteet ja toimenpiteet Kaustisen kunnan kotouttamispalveluille

TYÖLLISYYS JA KOULUTUS		
Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Työllistyminen	Työllisyysalue vastaa työnhakijan palveluista	Työllisyysalue
Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen käyttö. Kieli ei muodostu esteeksi oppimiselle ja osallisuudelle. Oppilas saavuttaa perusopetuksen oppimäärän mukaiset tiedot ja taidot ja kokemuksen suomalaiseen yhteiskuntaan kuulumisesta.	Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut tukevat lapsia ja perheitä kotoutumaan. Monikulttuurisuuden ja monikielisyyden huomioiminen opetuksessa. Tarpeen mukaan valmistavan ja suomi toisena kielenä -opetuksen järjestäminen.	Kunta

HYVINVOINTI, TERVEYS, OSALLISUUS JA HYVÄT VÄESTÖSUHTEET		
Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Maahanmuuttajien hyvä osallisuus	Huomioidaan viestinnässä ja tapahtumien ja palvelujen markkinoinnissa	Järjestäjä, kunta
Asiakas saa tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelun	Asiakas ohjataan hyvinvointialueiden palveluihin sote-asioissa.	Hyvinvointialue
Kotoutumista tukevat vapaa-ajan mahdollisuudet	Hyvä viestintä ja toimintaan mukaan kutsuminen	Kunta, toiminnan järjestäjä

ASUMINEN		
Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Viihtyisä ja tarpeiden mukainen asuminen	Asiakkaan tilanteen mukainen neuvonta ja asunnon tarjoaminen	Rekipolska, kunta

PALVELUIDEN YHDENVERTAINEN SAATAVUUS, RAHOITUKSEN RIITÄVYYS JA VAIKUTTAVUUS		
Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kotoutumiselle on riittävät resurssit	Huomioidaan talousarviossa, asiantuntijapalvelun osto seutukunnalta	Kunnanhallitus

Kunnan kotoutumishjelma

Kunnan kotoutumishjelma pohjaa osaltaan aiempaan seutukunnalliseen valmisteluprosessiin ja kotoutumisen olemassa oleviin käytäntöihin.

Laatimisprosessin aikana on verkostoiduttu alueen ja lähikuntien kotoutumistoimijoiden sekä hyvinvointialueen sosiaalityöntekijöiden kanssa.

Tietoa kotoutumishjelmasta ja -palveluista välitetään kunnan verkkosivujen sekä muiden kunnan tiedotuskanavien kautta.

Kunnan on laadittava kotoutumishjelma, joka kuvaa alkuvaiheen palvelut, vastuutahot ja yhteistyön eri toimijoiden kanssa. Kunta vastaa palveluiden järjestämisestä tarpeiden mukaisesti ja niiden johdonmukaisuudesta. Ohjelmassa on huomioitava monialaisuus, yhteistyö kolmannen sektorin ja työnantajien kanssa sekä palveluiden saatavuus suomeksi ja ruotsiksi. Kotoutumishjelma toimii

asiakastyön välineenä, ja sen perusteella valitaan yksilöllisesti kotoutujaa tukevat palvelut, joista sovitaan kotoutumissuunnitelmassa. Ohjelman vähimmäissisällöt määräytyvät kotoutumislaisissa.

Kotoutumislaisissa säädetään kotoutumishjelman vähimmäissisällöistä. Kotoutumishjelmaan pitää sisältyä ainakin:

1. kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi (laissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi),
2. edellisen pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma,
3. monikielinen yhteiskuntaorientaatio,
4. kotoutumiskoulutus ja siihen sisältyvä kielitaidon päättöttestaus,
5. muuta koulutusta ja palveluita, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä
6. kotoutumishjelman aikaista ohjausta ja neuvonta.

Kotoutumishjelma voi lisäksi sisältää muita kunnan järjestämistä olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista.

Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Lakia sovelletaan myös kansalaisuuden saaneisiin ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin.

Kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin (laissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi) sekä kotoutumissuunnitelman laatimisessa on kyse julkisen vallan käytöstä. Kuntalain (410/2015) mukaan julkista valtaa käyttävällä pitää olla kunnassa virka. Kaustisen kunnassa näistä vastaava viranhaltija on hallintojohtaja.

Virkaa ei tarvita seuraavien tehtävien hoitamiseen tai toteuttamiseen: yleinen ohjaus ja neuvonta, osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyvät asiantuntija-arvioinnit, monikielisen yhteiskuntaorientaation toteuttaminen ja kotoutumiskoulutuksen toteuttaminen.

Kaustisen kunnan kotoutumishjelmaa päivitetään tarvittaessa.

Yleinen ohjaus ja neuvonta

Viranomaisilla on hallintolain (434/2003) mukaisesti yleinen lakisäätöinen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus, jota erityislait täydentävät. Kukaan viranomaisista antaa ohjausta ja neuvontaa omaan toimivaltaansa kuuluvista asioista. Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas eteenpäin toimivaltaiselle viranomaiselle, eli esimerkiksi viranomaisen asiointipisteeseen tai -kanavaan.

Vastuut ohjauksessa ja neuvonnassa:

- **Kunta:** omat peruspalvelut ja kotoutumista edistäviä palveluita
- **Työvoimaviranomainen:** työvoimapalvelut
- **Hyvinvointialue:** sosiaali- ja terveystieteelliset palvelut ja ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki

- **Kela:** etuudet eri elämäntilanteissa
- **Maahanmuuttovirasto:** oleskeluluvat, sisältäen esimerkiksi oleskeluluvan perhesiteen perusteella

Jatkossa kunnan on tarjottava matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita kaikille maahanmuuttajille riippumatta maassaoloajasta tai maahantulon syystä. Kunta vastaa siitä, että alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joista ohjausta ja neuvontaa on saatavilla. Ohjausta ja neuvontaa voi toteuttaa kunta tai kunnan valitsema palveluntuottaja.

Kunnan on tarvittaessa annettava maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa sekä ohjattava maahanmuuttaja palveluihin. Kunnan kotoutumispalveluissa voidaan yleisellä tasolla kuvata myös muiden viranomaisten toimintaa, esimerkiksi Kelan etuusjärjestelmää tai Maahanmuuttoviraston roolia oleskelulupakysymyksissä. Yleisneuvonnan ulkopuolella oleva ohjaus ja neuvonta kuuluvat kuitenkin toimivaltaiselle viranomaiselle.

Matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta vahvistavat tietoutta suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja edistävät tavoittamista kotoutumista edistäviin palveluihin ja toimintaan.

Matalan kynnyksen yleistä ohjausta ja neuvontaa on Kaustisella saatavilla maanantaisin klo 9.00 - 12.00 välisenä aikana seutukunnan kehittämisasiantuntija toimesta. Palvelu on saatavana lähipalveluna erikseen varattuina ajankohtina, tarvittaessa tulkattuna. Kaustisen kunnan Asiointipiste palvelee maanantaista torstaihin klo 9.00 – 12.00.

[Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi \(KotoL 14 ja 15 §\)](#)

Kunta tekee osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti saaville, kotihoidon tukea saaville, alaikäisenä ilman huoltajaa tulleille, muille pakolaistaustaisille ja ihmiskaupan uhreille sekä muille suunnitelmaa tarvitseville. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehdään työllisyysalueen toimesta työttömille työnhakijoille.

Kunnan viranhaltija ottaa tarvittaessa yhteyttä hyvinvointialueen sosiaalityöntekijään tai terveydenhoitajaan. Palvelutarpeen mukaan myös työllisyysalueen virkamieheen voidaan ottaa yhteyttä, jotta tämä voi olla läsnä asiakkaan palvelutarpeen arviointia laadittaessa. Yhteistyö kunnan, hyvinvointialueen ja työllisyysalueen välillä perustuu yksittäisen asiakkaan tarpeisiin.

Kunta tekee monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kiintiöpakolaisille, toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti saaville, alaikäisenä ilman huoltajaa tulleille, ihmiskaupan uhreille sekä muille monialaista suunnitelmaa tarvitseville.

Kotoutumislain mukaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin (14 §) tavoitteena on tehostaa alkuvaiheen kotoutumista ja maahan muuttaneiden ohjausta kotoutumista ja työllistymistä tukeviin palveluihin. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkempia toimenpiteitä, kuten asiantuntija-arvioiteja.

Kotoutuja-asiakkaan ei tarvitse osallistua kaikkiin kotoutumisohjelmaan sisältyviin palveluihin. Kotoutumisohjelmaa käytetään kotoutumisen alkuvaiheen asiakastyön välineenä, se palvelee palvelutarjottimena, josta työntekijä valitsee asiakkaan kanssa kotoutumisohjelman

palvelukokonaisuudesta ne palvelut, jotka tukevat kotoutuja-asiakkaan yksilöllistä kotoutumista ja työelämäosallisuutta parhaalla mahdollisella tavalla. Palveluihin osallistumisesta sovitaan asiakkaan yksilöllisessä kotoutumissuunnitelmassa.

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumislain mukaan kotoutumissuunnitelman kohderyhmä vastaa kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeen arvioinnin kohderyhmää.

Kunnan pitää laatia kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi ja sen pohjalta tarvittaessa kotoutumissuunnitelma, jossa sovitaan muista kotoutumisohjelman mukaisista palveluista niille maahanmuuttajalle, joiden ensimmäisestä oleskeluluvasta, -oikeudesta tai -kortista on enintään kolme vuotta ja jotka ovat toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavia, kotihoidon tukea saavia, alaikäisenä ilman huoltajaa tulleita, muita pakolaistaustaisia ja ihmiskaupan uhreja sekä muita, joiden arvioidaan tarvitsevan suunnitelmaa.

Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ihmiskaupan uhrin osalta kolmen vuoden määräajasta voidaan poiketa, jos henkilö tavoitetaan kotoutumista edistävien palveluiden piiriin vasta määräajan päätyttyä.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma voidaan laatia enintään yhden vuoden ajaksi. Kotoutumissuunnitelmien tai monialaisten kotoutumissuunnitelmien yhteenlaskettu enimmäiskesto on kaksi vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

Kotoutumissuunnitelmien laatimisesta vastaa kunnan viranhaltija. Kunnan viranhaltija ottaa tarvittaessa yhteyttä hyvinvointialueen työntekijään monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseksi, mikäli asiakkaalla on sosiaali- ja terveystarpeiden tarve.

Palvelutarpeen mukaan myös työllisyysalueen virkamieheen voidaan ottaa yhteyttä. Yhteistyö kunnan, hyvinvointialueen ja työllisyysalueen välillä perustuu yksittäisen asiakkaan tarpeisiin, lähinnä asiakkaan kanssa järjestettävien tapaamisten muodossa.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan esimerkiksi kotoutujan suomen kielen opiskelun aloittamisesta tai jatkamisesta, mahdollisesta työhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä tai yrittäjyyttä edistävästä palveluista, muihin kotoutumista sekä terveyttä, hyvinvointia ja yhteiskunnallisia valmiuksia edistäviin palveluihin osallistumisesta, kolmannen sektorin tarjoamaan toimintaan osallistumisesta sekä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Työvoimaviranomainen laatii kotoutumissuunnitelman työttömänä työnhakijana olevalle maahanmuuttajalle.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Palvelua valmistellaan tällä hetkellä. Kunnan tarjoama monikielinen yhteiskuntaorientaatio suunnitellaan järjestettävän ostopalveluna *tarpeen mukaan*.

Kotoutumiskoulutus ja siihen sisältyvä kielitaidon päättöttestaus

Kunta ohjaa palvelutarpeen arvioinnin pohjalta sopivaan koulutukseen muut kotoutujat kuin oppivelvolliset tai työnhakijat.

Työllisyysalueen asiantuntija ohjaa työnhakijana olevat maahan muuttaneet kotoutumiskoulutukseen palvelutarpeen mukaan. Työllisyysalueen järjestämä kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimapoliittisena koulutuksena, mutta se voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella tuettuna.

Kotoutumiskoulutusta Keski-Pohjanmaan alueella järjestävät tällä hetkellä Eezy Työllisyyspalvelut, Kruunupyyn kansanopisto Kvarnen sekä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä.

Kotoutumiskoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista määrätään opetussuunnitelman perusteissa. Kotoutumiskoulutuksena voidaan toteuttaa myös luku- ja kirjoitustaidon koulutusta vapaan sivistystyön oppilaitoksissa sekä aikuisten perusopetusta. Kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättöttestaus.

Muut kuin työnhakijana olevat kotoutujat voivat hakeutua esimerkiksi alueen kansalaisopistojen järjestämille lyhyille kielikursseille.

Muu suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä edistävä koulutus ja palvelut lähialueilta sekä verkosta löytyy useita kieltenopiskelumahdollisuuksia. Kuten esim.:

Perhonjokilaakson kansalaisopisto. Kaikille avoin Perhonjokilaakson kansalaisopisto on monipuolinen ja helposti lähestyttävä vapaan sivistystyön opisto, joka tarjoaa laadukasta ja elämänlaatua rikastuttavaa koulutusta kaikenikäisille Halsuan, Kaustisen, Perhon ja Vetelin alueella. Kansalaisopistossa opiskelu on tarkoitettu kaikille. Pääsyaatimuksena on vain into oppia uutta, harrastaa ja halu kehittyä. Opinto-ohjelmassa kurssit on jaoteltu kunnittain, mutta kaikille kursseille on oikeus osallistua myös kuntarajojen yli. Lisätietoa: <https://perhonjokilaaksonkansalaisopisto.fi/> .

Keski-Pohjanmaan kansanopiston opintotarjonnassa on sekä lukuvuoden mittaisia kansanopistolinjooja että lyhyempiä kursseja. Opiskelu kansanopistolinjooilla on yhteisöllistä ja toteutuu opiskelijan omista lähtökohdista. Opintojen aikana voi asua opiskelija-asuntolassa. Koulutus on maksullista ja siihen on mahdollista hakea opintotukea sekä opintosetelirahoitusta. Lisätietoa: <https://www.kpedu.fi/hakijalle/kansanopisto>.

Verkosta löytyy kielikursseja ja oppimismateriaalia mm. seuraavilta sivustoilta

- Finnishcourses.fi - <https://finnishcourses.fi/>
- Moving to Finland – Suomen kielen alkeita: <https://www.movingtofinland.fi/sections/language/fi>
- SuomiTaskussa videokirjasto: <https://suomitaskussa.eu/>
- Ylen kaikki suomen kielen opiskelumateriaalit: <https://yle.fi/a/74-20140752>
- Kielibuustin maksuton tieto- ja materiaalipankki: <https://www.kielibuusti.fi/fi>
- InfoFinland – Suomen kieltä internetissä: <https://www.infofinland.fi/fi/finnish-and-swedish/finnish-online>

Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta

Yleinen ohjaus ja neuvonta ei vaadi virkaa. Hallintojohtaja ja Kaustisen seutukunnan kehittämisasiantuntija vastaavat kotoutumisohjelman aikaisesta ohjauksesta ja neuvonnasta, kunnan toimialojen edustajat vastaavat tarvittaessa kukin omalta osaltaan neuvonnasta ja ohjauksesta kuten muidenkin kuntalaisten kohdalla.

Palvelussa vieraskielinen kuntalainen saa neuvontaa ja ohjausta esimerkiksi Kelaan, TE-palveluihin, Migriin, Sosiaalipalveluihin, terveyspalveluihin, poliisin lupapalveluihin, pankkiasioihin, asumiseen, koulutukseen, varhaiskasvatukseen ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa. Kunnassa on myös hyvinvointialueen digipiste.

Muut kunnan palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Asuminen

Kaustisen kunta ja Kiinteistö Oy Rekipolska tarjoavat vuokra-asuntoja.

<https://rekipolska.fi/>

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kaustisella järjestetään laadukasta varhaiskasvatusta ja esiopetusta lasten ja perheiden tarpeet huomioiden. Varhaiskasvatusta tarjoaa Pajalan päiväkotit sekä kunnalliset perhepäivähoitajat. Esiopetusta järjestetään päiväkodilla ja kolmessa erillisessä esiopetusyksikössä.

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi tarkoitus on tukea huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

<https://kaustinen.fi/kasvatusjakoulutus/varhaiskasvatusjaesiopetus/>

Perusopetus

Kaustisen kunta järjestää perusopetusta jokaiselle Kaustisella asuvalle 7-16 -vuotiaalle perusopetuslain mukaan opetukseen oikeutetulle oppilaalle. Kunnassa toimii kolme vuosiluokkien 1-6 alakoulua ja yksi vuosiluokkien 7-9 yläkoulu. Koulut ovat Järvelän koulu, Kaustisen keskuskoulu (1.-6.), Puumalan koulu, Kaustisen keskuskoulu (7.-9.).

<https://kaustinen.fi/kasvatusjakoulutus/perusopetus/>

Toisen asteen koulutus

Kaustisen musiikkilukio on valtakunnallinen erikoislukio, jossa on opiskelijoita noin 50 kunnasta ja jonka oppimäärässä painottuu musiikki. Kaustisen musiikkilukiossa voi opiskella musiikki- tai yleislinjalla. Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä tarjoaa Kaustisella monipuolista hevosalan koulutusta.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Kaustisella on monipuoliset harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet.

Kaustisen tavoitteena on olla Suomen johtava kansankulttuurikunta, jossa eri kulttuurin lajien ja taiteen muotojen yhteistyö on rohkeaa ja uutta luovaa. Vuosikymmenten perinteen vahvistama kulttuuriyhteisö on kunnan ja asukkaiden hyvinvoinnin lähde. Se tekee Kaustisesta ainutlaatuisen ja erityisen ympäristön monen eri kulttuurimuodon kukoistukselle.

Lisätietoa:

<https://kaustinen.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/kulttuuri/>

Muiden toimijoiden ja viranomaisten palvelut

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut Kaustisen alueella toteuttaa Soite.

Lisätietoa:

<https://soite.fi/>

Työllisyys- ja yrityspalvelut

Kaustisen seutukunnan yrityspalvelut

Kaustisen seutukunnan yrityspalvelu neuvoo ja avustaa esimerkiksi yrityksen perustamisessa, toimivien yritysten kehittämisessä, kasvussa ja investoinneissa, omistajan- ja sukupolvenvaihdoksissa, toimitila-asioissa ja yritysten sijoittumisessa alueelle. Yrityspalvelut ovat maksuttomia Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Toholammin ja Vetelin asukkaille ja yrityksille.

Lisätietoa: <https://kaustisenseutu.fi/kaustisen-seutukunta/yrityspalvelut/>

Keski-Pohjanmaan työllisyysalue

Lakisääteisistä työllisyyspalveluista vastaa Keski-Pohjanmaan työllisyysalue eli Kokkolan kaupungin työllisyyspalvelut. Työllisyyspalvelut tarjoavat työnhakijoille työllistymistä edistävää neuvontaa ja ohjausta sekä tukee yrityksiä työllistämässä Keski-Pohjanmaalla. Toholammilla työllisyyspalvelut palvelevat ajanvarauksella. Työllisyysalue vastaa työnhakijana olevien kotoutuja-asiakkaiden palveluista ja kotoutumissuunnitelmien laadinnasta.

Lisätietoa: <https://www.kokkola.fi/tyo-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelut/keski-pohjanmaan-tyollisyysalue/>

Kela

Kelan tehtävänä on hoitaa Suomen sosiaaliturvaan kuuluvien henkilöiden perusturvaa erilaisissa elämäntilanteissa. Sosiaaliturvan avulla taataan kohtuullinen toimeentulo silloin, kun se on uhattuna työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen takia. Yhteiskunnan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystyöpalvelut. Oikeudesta sosiaaliturvaan on määrätty perustuslaissa.

Kelan palvelu- ja asiointipisteet voi tarkistaa Kelan sivuilta. Lähin palvelupiste toimii Ylivieskassa.

Lisätietoa: <https://www.kela.fi/henkiloasiakkaat>

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttoviraston tehtävänä on myöntää oleskelulupia Suomeen tuleville ulkomaalaisille kuten opiskelijoille, työntekijöille, yrittäjille ja Suomeen perhesiteen perusteella muuttaville sekä rekisteröidä EU-kansalaisten oleskeluoikeuksia. Maahanmuuttovirasto käsittelee Suomesta kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden turvapaikkahakemukset sekä ohjaa ja suunnittelee turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toimintaa.

Maahanmuuttoviraston tehtäviin kuuluu myös vastata kansalaisuushakemuksista, -ilmoituksista ja -selvityksistä ja ulkomaalaisrekisterin sekä ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) ylläpidosta.

Lisätietoa: www.migri.fi

Kolmannen sektorin toiminta

Kunnassamme toimii suuri joukko aktiivisia yhdistyksiä ja yhteisöjä, jotka tuottavat kuntalaisille hyvinvointia lisäävää harrastustoimintaa ja tapahtumia.

<https://kaustinen.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/vapaa-aikatoiminta/toimintaa-jarjestavia-yhteisoja/>